

Výnos Ministerstva zdravotníctva SR zo dňa 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách (oznámenie Zb.z. č. 229/2015, čiastka 57 zo dňa 20.marca 2015)

od 1. decembra 2015 nahrádza výnos Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR č. 608/8/2004 – 100 z 15. marca 2004, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca prísady do potravín.

Úrad verejného zdravotníctva SR pripravil odpovede na najčastejšie otázky zo strany médií, nakoľko je o predmetnú tému veľký záujem.

1. Prečo sa pristúpilo k zmene vo výnose MZ SR?

Dôvodom pre vydanie výnosu je vysoký príjem soli u obyvateľstva Slovenskej republiky (9 - 11 g/deň), na ktorý prispievajú niektoré základné potraviny. Európska komisia v publikácii z r. 2014 (EU Salt Reduction Framerwork) v súvislosti so soľou ako rizikovým faktorom kardiovaskulárnych ochorení, uviedla na základe prieskumu v členských krajinách, že aj napriek tomu, že mnohé zdroje potravín prispievajú k príjmu soli, chlieb prispieva približne 20% alebo viac na celkovom príjme soli a hotové jedlá a polievky prispievajú na príjme približne 10%, avšak pri národných jedlách sa podieľal od 24 do 26% . Vysoký príjem soli je rizikový faktor ovplyvňujúci zdravotný stav populácie.

Zároveň, návrh je v súlade s dokumentmi v oblasti zdravia ako napr. Zdravie 2020 a Strategickým rámcom starostlivosti o zdravie na roky 2014 – 2030, schváleného vládou Slovenskej republiky.

Taktiež je potrebné znovu uviesť, že výnos nie je prvým právnym predpisom v SR - v problematike regulovania pridávania kuchynskej soli do potravín. To zn., že predmetný výnos nahrádza doteraz platný výnos Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR č. 608/8/2004 – 100 z 15. marca 2004, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca prísady do potravín. V praxi to znamená, že výrobcovia potravín a hotových pokmov najmenej od r. 2004 boli povinní dodržiavať stanovené požiadavky na pridávanie kuchynskej soli.

2. Čo sa mení, aká nová norma bude stanovená pre jednotlivé druhy potravín? Aká bola doteraz?

V porovnaní so súčasnými platnými požiadavkami na pridávanie kuchynskej soli do potravín, upravenými v rámci Potravinového kódexu SR – hlava Osobitné prísady do potravín, nový predpis upravuje obsah pridávanej soli pre komodity chlieb a pečivo, t.j. znižuje najvyššie prípustné množstvo pridávanej soli u komodít chlieb a pečivo, a to v najvyššom prípustnom množstve 18 000 mg/kg, okrem špeciálnych slaných pekárskych výrobkov, ktoré sú na povrchu sypané soľou, kde je stanovené najvyššie prípustné množstvo pridávanej soli - 30 000 mg/kg. Zároveň sa mení najvyššie prípustné množstvo pridávanej jedlej soli pre „hotové pokrmy“ - najvyššie prípustné množstvo pridávanej jedlej soli je stanovené na 13 000 mg/kg u hotových pokrmov určených na priamu spotrebu a 18 000 mg/kg u chladených a mrazených priemyselne vyrábaných.

U ostatných druhov potravín zostáva najvyššie prípustné množstvo pridávanej jedlej soli nezmenené.

3. Aký by mal byť odporúčaný denný príjem soli u obyvateľa?

Podľa WHO je odporúčaný denný príjem 5 g/deň u dospelého človeka. A tak z uvedeného dôvodu, by sme v stravovaní počas dňa mali dávať prednosť „neslaným“ potravinám, aj keď to možno je menej atraktívne pre naše chuťové návyky.

4. Aký je v súčasnosti priemerný denný príjem soli u obyvateľstva?

Podľa údajov z celoslovenského monitoringu príjem kuchynskej soli v celodennej strave sa pohyboval od 110% do 115% z dennej odporúčanej dávky 5g (podľa WHO) v kategórii žien. U mužov bol zaznamenaný vyšší príjem a to od 139 do 151% uvedenej odporúčanej dávky v r. 2011 až 2012. Zároveň bolo zaznamenané stúpnutie príjmu kuchynskej soli o 20 až 25% v rokoch 2011 a 2012 v porovnaní s rokmi 2001 až 2004 v sledovaných vekových kategóriách žien a mužov.

5. Čo sa stane v prípade nedodržania požiadaviek?

V prípade nedodržania požiadaviek orgán úradnej kontroly potravín pristúpi skôr k usmerneniu prevádzkovateľa s upozornením na dodržiavanie najvyššie prípustného množstva podľa výnosu; ak prevádzkovateľ opakovane nebude dodržiavať najvyššie prípustné množstvo, nebude ochotný rešpektovať danú požiadavku, môže orgán úradnej kontroly pristúpiť aj k opatreniu a následne uložiť pokutu za nedodržanie uloženého opatrenia podľa § 28 zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v platnom znení.

6. Ako bude prebiehať kontrola dodržiavania požiadaviek?

Kontrola, či nedošlo k presiahnutiu stanoveného najvyššie prípustného množstva pridávanej jedlej soli, bude prebiehať na základe laboratórnych vyšetrení vzoriek potravín spolu s kontrolou technických údajov noriem ku komoditám potravín - v prípade komodít ako napr. chlieb a pečivo a v prípade hotových pokrmov s kontrolou receptúr. Pôjde o systematicky plánované kontroly a monitorovanie situácie v zmysle ročných plánov pre kontrolu.